Skemmtikvöld hjá Heimdalli í mars 1941

Bjarni Benediktsson – Skemmtikvöld – Heimdallur

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Ræður Bjarna Benediktssonar
Askja 4-1, Örk 9

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hefur ekki birzt.

Skemt.-kv. Heimd. – mars '41.

Ég skal gera ráð fyrir hlutunum einfaldari en þeir eru. Hugsun, að alt nægi byrja með öruggum vilja að gera rétt. Sökin sé [illegible] en sigurinn [illegible].

En í lífinu – stjórnm. ekki síður en annarsst. – er oft [illegible] erfitt að gera sér grein fyrir, hvað sé rétt og snörur á leið einarðs vilja eru óteljandi.

Af þessu leiðir, að oft í tíminum er oft [illegible] örugga vitneskju um, hvað gera hefði átt, en það viti menn einungis fram um seinna. Þeir, sem settir eru til að leysa málin, geta ekki oft komið betri. Þeir fá víst dóminum um störf sín oft harðan og ósanngjarnan.

Dómarnir um Sjálfstfl. af einstökum flokksmönnum er þannig oft hinn sami. Talað um að lítið sé gert og lítið hafi áunnist. Þessu mest haldið á lofti af þeim, sem minnst hafa gert og [illegible] lagt sjálfir í hættu. Þeir, sem öllum tíma verja til flokksstarfa og hafa þar við lagt flest, en þeir meta mest, geta slíkum utf. [illegible] talið vöðlega. Slíkt gerir samt mikið tjón.

Báðir hafa oft [illegible] til síns máls og sigurinn [illegible] oft. [illegible] og tímaleiki en varanlegt afst[illegible].

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Stjórnmálin útávið h. á. m. hafa vanra
verið með fyrirsjáanlegra og frekar staðið
í þófi en hin daga. Sjálfstæðismenn
hafa verið sakaðir um undanlátssemi og
linku. En samt hafa þeir að hverju
gerst, sem gera afstöðu Sjálfst. stefnunnar
innanl. sterkari en áður. Breyting á
högum útg., verslunarstéttin aldrei
sterkari, vinnandi lýður aldrei átt við
þjóðhagslega betri kjör að búa.
Sagt, að þetta sé ekki fyrir aðgerðir
Sjálfstæðism. Rétt a. m. k. en ekki neina það.
Halda menn, að þjóð öll, einstaklings-
framtak og frelsi, hefði en nú verið styrkt eins
og raun er á, ef áhrifa Sjálfstm. hefði
ekki gætt. — Slá bann fram þessi
einangrun, sem ég nefndi áðan, hve erfitt
er að átta sig, gera sér grein fyrir
hvað í [illegible] gerist.

~~Þetta~~ Eitt vandkvæði er í opinberu
lífi einmitt þessi: Að geta hvorttv.
í senn gert sér grein fyrir erfiðleikunum
í einst. atr., metið hvað er raunverul.
framkvæmanl., ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ dregið af en komast þó einhv.
fram, en missa þó aldrei sjónar af
framvindunni, hvað maður telur rétt og

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

satt. Hvað á hverjum tíma raunverulega þýðingu hefir.

Ég sagði áðan, að utan að komandi menn gætu þessa oft eigi nógu vel. En tekst stjórnmálamönnum. Það mikla betur. Nú einkum hættusömustu tímana. ~~[illegible]~~ Ef hver og einn skoðar huga sinn, þá hlýtur hann að sjá, að Ísl. verða nú allir sem einn að standa saman og þó hafið að vel fari. Úti í heimi er vonsökum að hefjast. Hin harðustu átök um yfirráðin í heiminum. Þetta varðar okkur á margvíslegan hátt, það varðar daglegri afurðasölu okkar og útflutningum til landsins, þar með efnalegri afkomu. Líf sjómanna okkar er í stöðugri og vaxandi hættu. Í fullri alvöru er talað um árás á Ísland sjálft, heimili okkar, börn og konur ekki síður en fullvaxna karlmenn. Enda er í landinu útlendur her, sem hér hefir úrslitaráð í öllum efnum.

Ekki rétti, að hér væri um nóg að vera, svo að þjóðina hefði ávít að hugsa. Svo virðist samt ekki menn viljir stofnsetja ísl. lýðveldi, meðan það er vafnið enn

Samfara þessu er svo rétt um sjálfstæðismálið. Ætíð að sækja fram. Menn verða að fara að vita um þennan rétt, sem þeir eiga. Þetta gera ekki allir. Það er vafi, hvort menn eigi rétt inn. Margir um það. hvort

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

umhugsunarefnin eru allt önnur.
Allir flokkar eru í óðaönn að búa
sig undir kosningar. Á allra vitund
er, að nú ~~og~~ ~~[illegible]~~ í allan vetur
hefir meira verið um það hugsað að
ná flokkslega hagkvæmri aðstöðu en
vinna fram úr aðsteðjandi örðugleikum.
Ella hefði fremur verið hafður
hemill á dýrtíð en gert hefir verið,
greiðlegar hefði gengið um afgreiðslu
skattamála, stjórnarst. hefði verið
hagkvæmar skift o. s. frv. Um þetta
eru forustum. ekki einir, heldur
liðsmenn ekki síður. Enn þá
heyrast raddir um, gagnvart samst., að
alt of lítið hafi áunnist í stjórnar-
samvinnunni v. Sjálfstm. og því eigi
úr henni að hverfa. Þó er sem saml.
er, svo, að þótt ekkert hefði áunnist
varðar Sjálfstm. nú að vera í stjórn,
ekki sín vegna heldur þjóðarinnar,
því að þeir hafa bestu mennina.
Í heild skal eigi um það rætt, hver
rök séu gegn þessari vaxandi upp-
lausn, minnugir á hana bent og

á það minst, að henni megi
menn ekki gleyma vegna stundar-
flokkshagsmuna.

~~[Þessa vitund vott nú sjálfstæð]~~

Það er oft sagt, að á hverri kyn-
slóð og því er þá oft einkum
beint til hinnar uppvaxandi,
hvíli öll framtíð þjóðarinnar.
Um okkur sem nú lifum má
áreiðanl. segja þetta með meiri
rétti en nokkra kynsl. aðra.
Er þá bygt á og vona, að
gifta ísl. þjóð. sé meiri en svo,
að skammsýni og sundurlyndi
einnar kynsl. megni að verða
henni að falli. Hitt er víst
að við lifum á þeim tíma,
að oft í okkar gerðum verður
framtíð. meira tekið en flestra
annara. Og það er áreiðanl.,
að við getum sjálf ráðið þeim
dómi, sem um okkur verður
felldur, hvort talið verður að
við höfum brugðist, þegar mest
á reið, eða verið verki okkar vaxin

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur